

NATIONALE HERDENKING NATIONALE VIERING

4 en 5 mei

Informatieblad

Herdenken

Elk jaar op 4 mei herdenken we de mensen die in de Tweede Wereldoorlog zijn omgekomen. Precies om acht uur 's avonds is er twee minuten stilte.

Herdenken betekent: er opnieuw aan denken. De mensen van wie familieleden en vrienden in de Tweede Wereldoorlog zijn omgekomen, denken even aan hen terug. Op de Nationale Dodenherdenking leggen Koningin Beatrix en enkele ministers elk jaar een krans bij het Nationaal Monument op de Dam in Amsterdam. In de gemeenten van Nederland leggen burgemeesters en wethouders op hun beurt kransen voor de gevallen uit hun dorp of stad.

De eerste Nationale Dodenherdenking in 1946

Vieren

Op 5 mei 1945 geven de Duitsers zich over. In hotel de Wereld in Wageningen ondertekenen ze de overgavepapieren, in aanwezigheid van onder meer prins Bernhard. Sindsdien vieren we elk jaar op 5 mei de bevrijding van Nederland. In de 12 provincies zijn er bevrijdingsfestivals. En in elke stad of dorp zijn er feesten voor de eigen bevolking.

Hoelang gaan we nog door?

In 1995 was het precies 50 jaar geleden dat de Tweede Wereldoorlog was afgelopen. Veel mensen zeiden toen dat het na 50 jaar wel genoeg was. 'We hebben nu 50 jaar lang de Tweede Wereldoorlog herdacht. Er zijn steeds minder mensen die de oorlog zelf hebben meegemaakt. Laten we na 50 jaar er maar een punt achter zetten.'

De heren van het satirische televisieprogramma Jiskefet spelen hierop in. In hun laatste uitzending van 1995 zingen ze:

*"Vergeven en vergeten,
want het duurt tenslotte nu al vijftig jaar
We moeten er niet langer over zeuren.
Afgelopen, zand erover, klaar."*

Ben je het met de heren van Jiskefet eens? Moeten we nu maar eens ophouden met herdenken? Heeft het lang genoeg geduurd?

Enige tijd geleden heeft het blad Plus een onderzoek gedaan onder jongeren én ouderen over de vraag of we moeten doorgaan met herdenken of niet.

Op de volgende pagina's vind je de resultaten. Wat is jouw mening? Ben je het eens met de uitkomsten van het onderzoek of denk je er toch anders over?

De antwoorden uit het Plus-onderzoek

Vraag 1: Hoe denkt u over de Dodenherdenking op 4 mei?	Jongeren: eens	Jongeren: oneens	Ouderen: eens	Ouderen: oneens
Herdenken is een goede zaak	92%	8%	92%	8%
We moeten ermee doorgaan	88%	12%	90%	10%
We moeten nooit stoppen	70%	30%	57%	43%
Stoppen met herdenken als er geen mensen meer zijn die de oorlog hebben meegemaakt	16%	84%	23%	77%

Het Joods gedenkteken in Nijmegen

Vraag 2: Waarom is herdenken zinvol?	Jongeren: eens	Jongeren: oneens	Ouderen: eens	Ouderen: oneens
Het is een soort eerbetoon aan de slachtoffers	91%	9%	89%	11%
Het herinnert ons aan het offer van de toenmalige bevrijders	82%	18%	82%	18%
Het houdt de herinnering levend	69%	31%	66%	34%
Het biedt bemoediging en troost	64%	36%	67%	33%
Het is een les voor de toekomst	58%	42%	63%	37%
Dat kunnen we ook slachtoffers van zinloos geweld herdenken	47%	53%	23%	77%
Het helpt bij het verwerken van oorlogsleed	28%	72%	40%	60%
Het is een moment van zelfonderzoek	5%	95%	32%	68%
Andere reden:				

Vraag 3: Hoe herdenkt u?	Jongeren: ja	Jongeren: nee	Ouderen: ja	Ouderen: nee
Twee minuten stilte	47%	53%	28%	72%
Bijwonen van herdenkingsplechtigheid	11%	89%	20%	80%
Moment van bezinning	9%	91%	11%	89%
Vlag halfstok hangen	1%	99%	11%	89%
Kijken naar herdenking op televisie	2%	98%	6%	94%
Stille tocht	2%	98%	5%	95%
Anders:				

Vraag 4: Wat is uw houding t.o.v. Japanners en Duitsers?	Jongeren: ja	Jongeren: nee	Ouderen: ja	Ouderen: nee
Ik maak geen verschil tussen oude en nieuwe generaties	73%	27%	65%	35%
Bereid tot verzoening met oude generatie Duitsers/Japanners	78%	22%	78%	22%
Bereid tot verzoening met jonge generatie Duitsers/Japanners	88%	12%	94%	6%
Het herdenken op 4 mei wakkert de vooroordelen tegen Duitsers aan	31%	69%	22%	78%
We moeten op 4 mei samen met de Duitsers de oorlog herdenken	50%	50%	47%	53%

Vraag 5: Waarom is bevrijdingsdag zinvol?	Jongeren: eens	Jongeren: oneens	Ouderen: eens	Ouderen: oneens
Het is een eerbetoon aan onze bevrijders	92%	8%	90%	10%
Het laat je nadenken over de waarde van vrijheid en democratie	89%	11%	92%	8%
Het bevordert de solidariteit met mensen die niet vrij zijn	44%	56%	56%	44%
Het bevordert de tolerantie tegenover minderheidsgroepen	7%	93%	25%	75%

5 mei als 'Dag van de Vrijheid'?

Tot 1961 is de 4 mei-herdenking alleen bedoeld ter nagedachtenis aan slachtoffers uit de Tweede Wereldoorlog. Vanaf 1961 herdenken we op 4 mei ook slachtoffers van oorlog en geweld van na 1945. Zo'n verandering is er ook met het feest op 5 mei gaande. Onderzocht is of op 5 mei de nadruk op bevrijding van de Duitsers in de Tweede Wereldoorlog moet liggen of dat we de nadruk op vrijheid in het algemeen moeten leggen en ook aandacht moeten besteden aan andere oorlogen.

*Het allereerste bevrijdingsfeest
in Nijmegen in 1945
Foto: Gemeentearchief Nijmegen*

Op de vraag of op 5 mei de nadruk moet liggen op bevrijding van de Duitsers in de Tweede Wereldoorlog of op vrijheid in het algemeen, vinden de Nederlanders:

Nadruk op 5 mei op:	vrijheid algemeen	bevrijding van de Duitsers in de Tweede Wereldoorlog	geen mening
iedereen	53%	42%	5%
jonger dan 34 jaar	61%	33%	6%
tussen 34-54 jaar	55%	42%	3%
55 jaar en ouder	40%	55%	5%

Het merendeel van de Nederlanders vindt dat op 5 mei vrijheid algemeen centraal moet staan, vooral de 'jongeren' (= mensen onder de 34 jaar). De ouderen (= mensen boven de 55 jaar) vinden dat bevrijding van de Duitsers in de Tweede Wereldoorlog de nadruk moet houden.

De mening van enkele ondervraagden:

"Als Dodenherdenking en Bevrijdingsdag worden afgeschaft, zullen veel mensen er nooit meer aan denken."

Karin Vos, 16 jaar

"Ze mogen die herdenking absoluut niet afschaffen. Mensen die dat roepen, realiseren zich waarschijnlijk niet dat ze hun vrijheid te danken hebben aan de mensen die toen hun leven gaven."

Frank Verhoeven, 26 jaar

"Alleen al om mensen bewust te maken van de vrijheid die ze hebben, moet Bevrijdingsdag gevierd worden. Het is al vijftig jaar geleden, maar de wonden zijn nog niet genezen. Daar gaat het ook niet om. Het belangrijkste is dat Nederland stil blijft staan bij een zwart gat in de geschiedenis. Een gat dat net gedicht is, maar ook zomaar weer kan opengaan."

Mevrouw Hermans, 86 jaar

Meer informatie op internet:

<http://www.rnw.nl/kids/Nederland/Geschiedenis/4-5mei/algemeen.html>

Het hoe en waarom van 4 en 5 mei

<http://www.4en5mei.nl>

Alles over de nationale, provinciale en lokale herdenkingen en vieringen, incl. de bevrijdingsfestivals

<http://www.4en5meiwageningen.nl>

4 en 5 Mei in Wageningen

http://www.kampamersfoort.nl/moment_mei_2002.htm

4 en 5 Mei afgelopen jaar in Kamp Amersfoort

<http://www.rnw.nl/special/nl/html/dodenherdenking010504.html>

Enkele persoonlijke verhalen, zowel op schrift als in geluid